

نبوت در یهودیت

تجربه شورانگیز و متنوع نبوت آنچنان که از لابه‌لای متون دینی یهود و به ویژه عهد عتیق پدیدار می‌شود، موقعیتی برای بشر فراهم آورده است تا در کنار روش‌های دیگر دین‌ورزی که انسان جهان باستان بدان‌ها آگاه بوده است، «ایمان» را نیز به مثابه یک «راه» و یک «گونه زیستن» بیازماید. به لحاظ تاریخی گفته می‌شود که ایمان پدید آمده‌ای است که در برهه‌ای از تاریخ برخی از اقوام به ظهور رسیده است. در دسته‌ای از منابع و کتب دینی (نظیر آنچه در ادیان شرق مشاهده می‌شود) مفهوم ایمان بدان سان که در کتب مقدس دین یهود، مسیحیت و اسلام ملاحظه می‌کنیم، مطرح نشده است. ادیان و حیانی که از ابراهیم به بعد پدید آمده‌اند، تاریخ را صحنه عملکرد خداوند قرار داده و همه حوادث عالم را به مثابه تدبیرات الهی تلقی کرده‌اند. بدین ترتیب باید پذیرفت که ایمان ابراهیمی که در واقع نوعی زیستن دیگر است، افقی تازه و موضعی جدید در زمینه تجارب دینی بشر به شمار می‌رود. این ایمان که اساس پیدایش یهودیت به عنوان یک دین است، مفهومی است که به واسطه نبوت شناسایی شده است. پیش فرض اساسی و بسیار کهن پدیدار نبوت این بوده است که خدایان، مدبر و مجری همه وقایع و امور در جهان‌اند و مقاصد خود را به انحاء مختلف برای موجودات انسانی بیان می‌کنند. بدین ترتیب در میان این موجودات کسانی مسئولیت تفسیر علائم و پیام‌های ارسال شده از سوی خدایان را به عهده داشتند. علائمی که اطلاعات مفید و ثمربخشی را برای راهنمایی و رهبری امور انسانی فراهم می‌آورد. در جوامع قبیله‌ای کهن، رئیس قبیله یا شاید برخی که روش‌ها، فنون و فعالیت‌های ویژه‌ای را نظیر پیش‌گویی به کار می‌بستند تا دانش مربوط به اهداف و مقاصد الوهی را استحصال کنند، عهده‌دار چنین مسئولیتی می‌شدند. معمولاً این گونه فعالیت‌ها، کارکردی واسطه‌ای و میانجی‌گرانه داشت که به سبب آن رئیس یا پیام‌آور قبیله برای جلب توجه و التفات و احسان ارواح یا خدایان - یا گاه یک خدا - به استغاثه و التماس می‌پرداخت (Sheppard & meier 1987, vol 12:8).

پیش‌گویی حائز جنبه‌های متفاوتی بوده است. بنابر یک نقل، فعالیت‌های پیش‌گویانه سنتاً